

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: ju.L4@regeringskansliet.se

Remissyttrande över slutbetänkandet En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Ert diarienummer Ju2024/01121

Inledning

Förvaltningsrätten lämnar, utifrån de aspekter domstolen har att beakta, följande synpunkter på utredningens förslag. Gällande de delar av utredningen som inte kommenteras nedan har förvaltningsrätten inga särskilda synpunkter utan kan tillstyrka förslagen, alternativt lämna dem utan erinran.

En mer överskådlig lagstiftning

Förvaltningsrätten ser inledningsvis positivt på utredningens förslag om att införa en ny vapenlag och vapenförordning i syfte att göra regelverket mer överskådligt och tydligt.

En ökad målinströmning och nya måltyper

Förvaltningsrätten anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har belyst de konsekvenser förändringarna av lagstiftningen medför för förvaltningsdomstolarna vad gäller påverkan på målinströmningen. Ändringarna i vapenlagstiftningens regler gällande förvaring av vapen kommer att påverka domstolarnas arbete genom en ökad målinströmning. Enligt utredningen beskrivs ökningen som marginell, men enligt förvaltningsrätten kan de lagförslag som presenteras komma att påverka målinströmningen i en större utsträckning än vad utredningen har belyst.

Även förbudet mot halvautomatiska vapen kan komma att påverka målinströmningen till förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsrätten instämmer i utredningens slutsats att förslaget med ett automatiskt upphörande av tillstånd för halvautomatiska vapen är mer fördelaktigt än systemet med enskilda beslut om återkallelse med hänsyn till den beräknade påverkan på målinströmningen. Förslaget med automatiska återkallelser innehåller även möjligheter för enskilda att överklaga

Polismyndighetens beslut om att ett aktuellt vapen omfattas av förbudet mot halvautomatiska vapen. Enskilda ska enligt utredningens förslag även ges möjlighet att överklaga Polismyndighetens beslut om ersättning för inlösta vapen som omfattas av förbudet. Utredningen har emellertid inte belyst vilka konsekvenser detta kommer medföra för förvaltningsdomstolarna med hänsyn till eventuell påverkan på målinströmningen.

Även vad gäller förslaget om bindande beslut för godkända samlingsområden anser förvaltningsrätten att utredningen saknar en analys av hur förslaget påverkar förvaltningsdomstolarnas verksamhet med hänsyn till eventuell påverkan på målinströmning.

I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör göras en fördjupad analys av konsekvenserna för förvaltningsdomstolarna i detta avseende.

Bindande beslut om godkännande av samlingsområden

Förvaltningsrätten har ingen erinran mot förslaget om utredningens förslag om bindande beslut för samlingsområden, men anser att motiveringen till lagförslaget väcker vissa frågor kring överklagbarheten.

Enligt utredningen ska beslut om godkända samlingsområden vara bindande och ges rättskraft inför kommande ansökningar om tillstånd. Beslut om godkänt samlingsområde tas i samband med beslut om godkännande av tillstånd för skjutvapen för samling. Enligt utredningens författningskommentar kan beslut om godkänt samlingsområde där godkännandet inte omfattar samtliga de föremål som sökanden angett i ansökan bli föremål för överklagande i den delen det gått den enskilde emot.

För det fall Polismyndigheten inte godkänner en ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen för samling, ska något särskilt beslut i fråga om samlingsområde inte fattas. Om högre instans efter överklagande skulle göra en annan bedömning och besluta att innehavstillstånd ska ges, ska domstolen enligt utredningens förslag i den prövningen även besluta om godkännande av samlingsområdet. Eftersom något avslagsbeslut gällande samlingsområde inte ska fattas av Polismyndigheten om ansökan om innehav avslås, skulle förvaltningsrätten i den situationen bli första instans att göra en bedömning av godkänt samlingsområde vilket avviker från hur överklagande av andra beslut hanteras i regelverket. Förvaltningsrätten anser att en ändring i denna del bör övervägas.

Enligt utredningens förslag finns en möjlighet för den enskilde att ansöka om utvidgning och ändring av ett godkänt samlingsområde i samband med en ansökan om tillstånd för innehav av skjutvapen. Enligt vad som kan utläsas av utredningen har Polismyndigheten i dessa fall möjlighet att avslå en ansökan om utvidgning eller ändring av ett samlingsområde. Enligt utredningen ska dock inget beslut fattas om ändringen eller utvidgningen inte godtas. Polismyndighetens nekande av utvidgning eller ändring av ett samlingsområde kan enligt utredningen inte överklagas, utan det anses tillräckligt att beslutet om innehavstillstånd kan överklagas.

Ett beslut om ett godkänt samlingsområde får anses vinna rättskraft och är av betydelse för kommande prövningar av innehavstillstånd. Mot den

bakgrunden anser förvaltningsrätten att utredningens förslag inte i tillräcklig utsträckning belyst enskildas intresse av att erhålla ett beslut från Polismyndigheten i de fall ansökan om utvidgning eller ändring av ett samlingsområde inte godkänns, samt enskildas intresse av att få saken överprövad oberoende av ett överklagande av frågan om innehavstillstånd. För det fall överinstansen skulle göra en annan bedömning av frågan om innehavstillstånd, ger utredningens förslag inte någon vägledning om överinstansen även i det fallet ska pröva frågan om utvidgning eller ändring av godkänt samlingsområde.

Från synnerliga till särskilda skäl

Enligt utredningens förslag ska kravet på synnerliga skäl för tillstånd till innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen ersättas med ett krav på särskilda skäl. Ur ett rättstillämpningsperspektiv anser förvaltningsrätten att utredningens förslag är fördelaktigt, eftersom det speglar den tillämpning som redan sker gällande ändamålen jakt, målskjutning och avlivning av fällfångade djur. Eftersom kravet på synnerliga skäl kvarstår gällande tillstånd för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen för skydd och udda skjutningsändamål, blir det tydligare för rättstillämpningen att det ställs högre krav för tillstånd i den delen.

Ändrade forumregler

Förvaltningsrätten tillstyrker förslaget om ändrade forumregler och instämmer i utredningens bedömning om att mer enhetliga forumregler är fördelaktigt för förvaltningsdomstolarnas verksamhet. Beslut enligt vapenförordningen fattade av andra myndigheter än Polismyndigheten ska emellertid fortfarande kunna överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet fattades. Någon motivering till det kvarstående undantaget kan inte utläsas av utredningen.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Håkan Löfgren och förvaltningsrättsfiskalen Cornelia Frank (föredragande).

Håkan Löfgren

Cornelia Frank